

מסורת הש"ס

(א) ב"מ דף י. עב: לקמן קט. (ב) תוספות יו. שבת עח:א. (ג) כתובות דף יח:א. (ד) קדושין מה: וי"ק, (ה) נבשין זו שמתות פ"ד הלכה יג לקמן קנה, (ו) ט"ל וכן נראה.

גליון הש"ס

תוס' ר"ה ועוד ב' בראשיתין בנדה גיטות א"רפ שאין שערות. נשפ"ד דג'ל' כדלמתיקן בנדה ד' שערות שאמרו לריבם שיא' לכן גומא':

הגהות הב"ח

(א) גב' ומת ועמדו עליו בני משפחה: (ב) רשב"ם ד"ה אין נאמנין וכו' דביין שאמרו וכו' וכמו שכתב דין יואל: (ג) תוס' ד"ה (בבב הקדוש) אמר ט' וגלה לר"י לפס' לא שנו בדקשה ביהודה"מ רה"ר לטעמא דה"ה וכו' שלא ידע וכו' שאם לא לשאל לפניו בימות הדמיה יו' לנו לחושט' לנ"ל וי"א לומר לא שנו אלא היא כשפסק הוא אם אם נכנס ביהמ"מ שעומד בו עשוי כשנא לשאל על ספקיו או שמה נכנס ביה"מ שלפני פניו והשתא נודע עבורו עליה יו"א משעבר' בשם ביהמ"מ והלכך כיון שגא לפניו לשאל ביהמ"מ יו' לנו לחושט' הר"ר דקדוה הוא לימות המסה ובתר השתא אוליין אצל א' כשנא לשאל ביהמ"מ הספק איננו ביהמ"מ שעומד בו אלא ספק לו אם נכנס ביה"ג שלפניו או ביהמ"מ שלפני פניו והשתא נודע דלע"פ עונכנס ביהמ"מ כבר עברו על הטומאה יו"א הס' אשילו הוא צא לשאל ביהמ"מ היו רה"י לטומאה דכיון דקדוה הוא ליה"מ יומר מזה"מ מלפני ביותם שהיו הספק הוא בימות המסה שלפני יו"א ח"י ר"י ונלמד יומים המוכחים לנשמים פ' הא דלמא צא לשאל ביהמ"מ משללן לו ביהמ"מ אינו אלא כשפסקה הוא ביהמ"מ שעומד בו דהם הימים המוכרחים לגשמים אלא"ה כשהספק הוא ביהמ"מ שלפני העדים דהם ודאי כיון שקדוה הוא ליה"ג יומר רה"י לטומאה והה"ש' הוא הירושלמי לדרך אמר ושו' ליה מאלין והפאק' מסרין: (ד) בא"ה הכי פירושא לגבי פומאה כ"ל ויחזק שם מתקין: (ה) ד"ה ועוד וכו' דלא אשכחן בשום מקום שום חיולוק בשערות שהם סיומן בין לבנות לשמורות. י"ג ו' גראה' למחלי' שמפורסם בשערות ואיכיו לאחר מיתה בקבר א"כ יו' לומר שמה בשעת מיתה לא היה בן' כדי לכת' ראשן לגד עיקרן וללאחר מיתה הגדילו ואחרי"ם:

מוסף רש"י

מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו. אע"פ שהלוא מודה ליה שכתב שטר זו וזהו לו מעות, כ"ך המלה לקיימו בחתומיו, ואש"ל השטר כדיו נאמן הלוה לומר פרעתי, דכל זמן שאינו מקוים מאן קמשי ליה שטרלא היה שטרותה לו שכתבו, הא אמר דפריי, אצל מהשטר מחזק על פי עדיו אין הלוה נאמן מפר פרעתי (ב"מ ז. ובענין שבת טו). ורבנן סברי מודה בשטר אמן נאמן לומר פרעתי, ולא אמרינן כהא' הפה שאסר הוא הפה שהתיר, דמכין שאמר שבר היה ה' חוזק השטר, ובי אמר פרעתי לא מתימן, שהרי ציד המלוה הוא (כתובות יט). מאחר שהלוא מודה ששטר מוצ' שהול' עליו שטר אמר מהו, אין המלוה כ"ך לחור אחר העדים החתומים בו ולהעיד על חתימתן ולקיימו (ב"ם עב). דכיון שמודה שכתבו וזהו בו היה הוא כליו קיימותו חתומיו ונוכח כל זמן שמוציאו (שבת עח. ועי' רשב"ם לקמן עק). אין נאמנין לפוסלה. העדים שאמרו כתב ידיו הוא אצל אנוסיס הי"ט (כתובות יח).

מוהל

מוהל על רגלוהו בשוקא ייבה ניהיליה ובה לא כתיב הכי ש"מ שכיב מרע היה ומשום הכי איצטרך לאיתוי ראייה בעדים דאי בקיום השטר לא דייקא: אדרבה, אימא איפכא כיון דכולהו שטרי שכיב מרע כתיב בהו כד היו קציר ורמי בערשה יתבה ניהיליה ובהאי שטרא לא כתיב ביה הכי ש"מ בריא הוה ואמאי איצטרך ליה לאתויי צדים כלל: אלא איכא למימר הכי משום הכי אוקי ממונא בחזקת מריה. דהיינו נותן המתנה ואיצטרך מקבל להביא ראיה שבריא היה בשעה שנתן לו המתנה: בפלוגתא. דרב הונא ורב חסדא לעיל הכי פליגי ר' יוחנן ור"ל: וערערו לומר קטן היה. ואין מכירתו מכירה דאין מעשה קטן כלום: מהו לבודקו. כשהוא מת אם הביא ב' שערות וגדול הוא אי לא: אמר להם אי אתם רשאים לנוולו. מאחר שמת: ועוד. אפ"ה דאתם רשאים לבודקו אין ראיה לאחר מיתה דסימנין עשויין להשתנות:

מי שמת פרק תשיעי בבא בתרא

ראיה במאי. בין לרננן בין לר"מ קצעי. ומשום דליכא לפרשה בתרי גוויי כלקמןן קצעי הכי: **ראיה בעדים**. כדמפרש לקמיה: **ר"מ כר' נתן ורבנן כר' יעקב**. ר"מ אייל בתר השתא כר' נתן ומתמימין כגון שהוא בריא עכשיו והכי קאמר מתני' אמר שכ"מ הייתי ועכשיו אני

בריא וחוזרני צי והן אומרים בריא היית עליו להציא ראיה בעדים ששכיב מרע היה וכו"א הנותן מוחזק הוא בנכסים ועל המקבל מתנה שהוא מוציא מחזירו עליו הראיה בעדים שציא שבריא עבריה היה: **ראיה בקיום השטר**. ראיה שאמרו חכמים המוציא מחזירו עליו הראיה בקיום השטר קאמרי רבנן שצריך לקיים שטרו שלא יוכל נותן לטעון ולומר מוזיק הוא וכיון דנתקיים שלא ע"פ הנותן דאין כאן הפה שאסר הוא הפה שהתיר מהיו לא נתקיים ע"פ הנותן דלימא סריגו יבא בעל השטר ויזכה במתנתו דכ"ע אזלינן בתר השתא כרזה ורבי נתן וכיון דבריא הוא עכשיו וזה בעל השטר אף קיים שטרו שלא יוכל נותן לפסלו אצל ראיה דר"מ ראיה בעדים היא כדמפרש עליו להציא ראיה ששכ"מ היה דברי ר"מ: **נמודה**. לזה בשטר שכתבו ואינו מוזיק אלא שטוען פרעתי או שכ"מ הייתי או שטר אכונה או שטר פסים הוא: **כ"ך המלוה לקיימו**. ע"פ אחרים שלא יוכל לזה לפסלו במינו קמפלגי: **ר"מ סבר א"צ לקיימו**. דסתם שטרות הרי הם כשרים ונשטרות לא נימא הפה שאסר הוא הפה שהתיר לפסלו והכי קאמר מתני' צריך להציא ראיה בעדים ששכ"מ היה דברי ר"מ מראה שמודה הוא בשטר שכתבו ונתקיים השטר ככך דלזלינן בתר השתא שהוא בריא כר' נתן וכו"א המוציא מחזירו שהוא בעל השטר צריך להציא ראיה קיום השטר שיתקיים בחותמיו הדודא' נותן שטוען כתבתי לא מהניא מדי דאם קאמר שכ"מ הייתי והפה שהא הוא הפה שהתיר והלכך צריך בעל השטר לקיימו ויזכה במתנתו דלזלינן בתר השתא שהוא בריא

כר' נתן ומתיר לישיני ומתיר אמוראי שמעינן דלזלינן בתר השתא כרזה ור' נתן כדפרשית: **והא איפולוגו כה חדא זימנא**. נמודה בשטר שכתבו צריך לקיימו: **דסניא**. בפרק ז' כדמכות: **אין נאמנין כו'**. דמתן התם (כתובות יח): **העדים שאמרו כתב ידינו הוא זה אצל אנוסים היינו קטנים היינו פסולים היינו הרי אלו נאמנין שהפה שאסר הוא הפה שהתיר ותינא בגמרא (שם) אין נאמנין לפסלו דברי ר"מ ופליגי אמתי' דלא חי'ש להפס**

שאסר בני שטרות דלא נחשדו ישראל על כך ומפרש התם במסקנא (שם יט): טעמא דקסבר ר"מ מודה בשטר שכתבו לזה שא"צ מלוה לקיימו (ט) וכיון שאמר לזה אני כתבתי מו לא מהימני עדים למפסליה שהרי אין לך קיום גדול מזה שהלוא מודה שכתבו דמסממא לא נעשה בפסקלות וכמו שכתב ידו יואל ממקום אחר דמי דמתן התם (יח): **אין נאמנין דאין כאן הפה שאסר: וכו"א נאמנין**. דלע"ג דמודה לזה שכתבו צריך לקיימו וכיון שאינו מתקיים כי אם ע"פ עדים הללו שאומרים כתב ידינו הוא זה הא קאמרי נמי קטנים היינו ונאמנים דהפה שאסר הוא הפה שהתיר: **בזהאי קאמרי רבנן**. דלע"ג שמודה לזה שכתבו לא חשיב כקיום כיון דעדים עצמן פוסלין חתימתן משום דליליני **עדים לאורועי שטרא ולא מהניא הדודא' לזה אצל בתתני' אימא ללו כל כמיניה לאורועי שטרא ולמימר שכ"מ היה כיון דמודה שכתבו ועדים לא קא פסלי חתימתן: איולימא**. היינו טעמיהו דרבנן מדכולהו מתנות בריא כתיב כהו כד מהלך על רגלוהי בשוקא והאי לא כתיב ביה ש"מ שכ"מ היה והלכך אמרי רבנן המוציא מחזירו דהיינו מקבל מתנה עליו להציא ראיה שבריא היה ומספקא ל' לא ששכ"מ היה: **איכא למימר הכי כו'**. רבה הוא דקא משיני לאציי הכי היינו טעמיהו דרבנן משום דליכא למימר הכי והכי ומספקא ל' לא שמתנ בריא הוא אם מתנת שכ"מ אוקי ממונא בחזקת מריה והלכך המוציא מחזירו דהיינו בעל השטר עליו להציא ראיה בעדים שבריא היה להוציא הממון מחזקת הנותן: **ובפלוגא**. דרב הונא ורב חסדא פליגי ר' יוחנן ור"ל: **צנני צרק**. מקום: **ועמדו עליו בני משפחה**. וקס"ד השתא נכסי בחזקת יורשין קיימי ולא צאו עדיין ליד לקוחות ואמ' לקוחות וקא מערערו להוציא מן היורשין לפי שקנאו'ס מן הממ והיורשין עוררין ומשיצין דבר ללקוחות ואומרים קטן היה קרובנו בשעת מיתה וקי"ל לקמן (דף קנה). דאינו יכול למכור בנכסי אציו עד שהיה בן עשרים ולא נוציא הנכסים ממחזקתו והלקוחות לא מנאו' עדים שיאמרו גדול היה ולכן הוצרכו לבדוקו וכשלא יוכלו לבדוקו וגם העדים לא מנאו' הפסידו דר"ע כדרבנן דאמרי המוציא מחזירו עליו הראיה בעדים שבריא היה והי"נ על הלקוחות להציא ראיה שגדול היה: **צאו**. לקוחות ושאלו את ר"ע: **עשויין להשטונות**. ואפי' אם דומין עמה לסמיני גדול י"ל אילו היה קיים הוה שומא':

בבא בתרא פרק תשיעי בבא בתרא

(א) וגראה לר"י לפרש ל"ש בדקשה (ב) רה"ר לטומאה אלא שלא עברו עליה ימות הגשמים פ"י על הטומאה שנודע שלא עברו עליו ימות הגשמים משעבר שם ולא ידע אם צימות החמה נכנס או צימות הגשמים נכנס שאם צא לשאל לפנינו יש לנו לחושבה רה"ר דבתר השתא

אזלינן אצל אם עברו עליה צימות הגשמים פ"י שלא נודע לו אם צימות החמה או צימות הגשמים נכנס ומשצבה ספיקא עברו עליה ימות הגשמים אפילו הוא צא לשאל צימות החמה פ"י רה"י לטומאה דליכא למימר בתר השתא אזלינן כיון שקרוב היה לימות הגשמים יומר ורשות היחיד לכלן ולכאן הכי פירושא לגבי (י) שם טומאה כמו לגבי שבת והשתא ניחא דמייתי הכא הך מילתא אי אזלינן בתר השתא דליירי זה צדק שמתעמא':

ראיה במאי כו' רב חסדא ורבה בר רב הונא אמרי ראייה בקיום השטר. פירש רבינו שמואל דצין לר"מ וצין לרבנן צעי ראיה במאי ואין נראה דהא פשטא לר"מ דהוי ראיה בעדים^א וכן פירש רבינו שמואל אחר כן דלר"מ הוה ראיה בעדים: **ובן אמר רבה ראייה בעדים**. מיתה אמאי מוקי רבה למתני' ראיה בעדים דמוקי רבנן כר' יעקב ור"מ כר' נתן והא איהו גופיה ס"ל כר' נתן ולוקומא בקיום שטרות וכולהו כרבי נתן מיהו אי אשכחן בשום מקום דאית ליה מודה בשטר שכתבו א"צ לקיימו הוה אחי אחי שפיר דאי הוה מוקי לפלוגתמיהו לא נמי בקיום שטרות הוה להו רבנן דלא כותיה א"צ כ' לומר דמשמע ליה ראיה דרבנן דומיא דראיה דר"מ דהיינו בעדים:

ועוד סימנין עשויין להשתנות לאחר מיתה. וס"ת למאי דס"ד שהלקוחות היו צודקין אותו אם היה גדול אם לאו הישך יכול להיות שאם נראה קטן צחיי' שיחא' גדול לאחר מיתה ופירש ר"ת שצחיי' היו בשערות לבנות והוו שומא' ועכשיו הושחרו לאחר מיתה וגראות כסמיני^ב ואין נראה דלא

אשכחן בשום מקום (ט) בשערות שהם סימן חילוק בין לבנות לשמורות ואומר ר"י דממא צחיי' לא היו גומות ומחמת מיתה יש שם גומות ^א כדאמרי' בנדה גומות אע"פ שאין שערות צפ' צא סימן (דף נב. ושם) ואם

היה פסלי חתימתן: **איולימא**. היינו טעמיהו דרבנן מדכולהו מתנות בריא כתיב כהו כד מהלך על רגלוהי בשוקא והאי לא כתיב ביה ש"מ שכ"מ היה והלכך אמרי רבנן המוציא מחזירו דהיינו מקבל מתנה עליו להציא ראיה שבריא היה ומספקא ל' לא שמתנ בריא הוא אם מתנת שכ"מ אוקי ממונא בחזקת מריה והלכך המוציא מחזירו דהיינו בעל השטר עליו להציא ראיה בעדים שבריא היה להוציא הממון מחזקת הנותן: **ובפלוגא**. דרב הונא ורב חסדא פליגי ר' יוחנן ור"ל: **צנני צרק**. מקום: **ועמדו עליו בני משפחה**. וקס"ד השתא נכסי בחזקת יורשין קיימי ולא צאו עדיין ליד לקוחות ואמ' לקוחות וקא מערערו להוציא מן היורשין לפי שקנאו'ס מן הממ והיורשין עוררין ומשיצין דבר ללקוחות ואומרים קטן היה קרובנו בשעת מיתה וקי"ל לקמן (דף קנה). דאינו יכול למכור בנכסי אציו עד שהיה בן עשרים ולא נוציא הנכסים ממחזקתו והלקוחות לא מנאו' עדים שיאמרו גדול היה ולכן הוצרכו לבדוקו וגם העדים לא מנאו' הפסידו דר"ע כדרבנן דאמרי המוציא מחזירו עליו הראיה בעדים שבריא היה והי"נ על הלקוחות להציא ראיה שגדול היה: **צאו**. לקוחות ושאלו את ר"ע: **עשויין להשטונות**. ואפי' אם דומין עמה לסמיני גדול י"ל אילו היה קיים הוה שומא':

בשלמא

לפוסלו ואמרו כשחתמנו עליו קטנים היינו או אנוסים היינו אין נאמנין לפוסלו אותו שטר דודאי איכא למימר דמשחתמו דייקין שפיר דכשרין הוו דלא הוו קטנים ואין נאמנין דהואיל שהן מודים שהן כתבוהו וחתמיהו אין צריכין לקיימו וכשר הוא: וחכ"א נאמנים לפוסלו. לפיכך צריכין שיהיו מקיימין אותו: צורכי. דאי אשמועינן בהן פלוגתא דהא ברייתא לחוד כהא קאמרין רבנן דמודה בשטר שכתבו צריך לקיימו משום דעדים גופייהו דחתימו עליה מרעי שטרא ואמרי קטנים היינו משום הכי ברין הוא דצריך לקיימו לאידך למקבל: ואי אתמר. במתני' בהדאי קאמר ר' מאיר דמודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו משום דלאו כל כמיניה לאורועי שטרא אבל בברייתא הואיל (ט) דקא מרעי ליה לשטרא אמא דקא מודי לרבנן דצריך לקיימו מק"ל דבין אלו ובין הכא פליגי: א"ל אבוי. לרבא טעמא מאי אמרי' ראייה בעדים: אילימא משום דכולהו. שטרי מתנות בריא כתיב בהו כד הוי

אדרבה, אימא איפכא כיון דכולהו שטרי שכיב מרע כתיב בהו כד הוי קציר ורמי בערשה יתבה ניהיליה ובהאי שטרא לא כתיב ביה הכי ש"מ בריא הוה ואמאי איצטרך ליה לאתויי צדים כלל: אלא איכא למימר הכי משום הכי אוקי ממונא בחזקת מריה. דהיינו נותן המתנה ואיצטרך מקבל להביא ראיה שבריא היה בשעה שנתן לו המתנה: בפלוגתא. דרב הונא ורב חסדא לעיל הכי פליגי ר' יוחנן ור"ל: וערערו לומר קטן היה. ואין מכירתו מכירה דאין מעשה קטן כלום: מהו לבודקו. כשהוא מת אם הביא ב' שערות וגדול הוא אי לא: אמר להם אי אתם רשאים לנוולו. מאחר שמת: ועוד. אפ"ה דאתם רשאים לבודקו אין ראיה לאחר מיתה דסימנין עשויין להשתנות:

קנה.

עין מושפא נר מצוה

קבב א מיי' פ"ט מה'ל' זכיה ומתנה ה'ל' כב סמנ עשין פכ טו"ש"ע ח"מ כ"י רנח ספיק' ב ועיין במ"מ ונב"י:

קבב ב מיי' פ"יד מה'ל' מלוה וזה הלכה ה סמנ עשין ד' טו"ש"ע ח"מ כ"י פכ ספיק' ה:

קבב ג מיי' פ"ג מה'ל' עדות הלכה ו סמנ עשין קט טו"ש"ע ח"מ כ"י מו ספיק' ז:

קבב ד מיי' פ"ט מה'ל' מכירה הלכה טו סמנ עשין פכ טו"ש"ע ח"מ כ"י רנח ספיק' י"ד סוף כ"י שסנ':

מוסף תוספות

א. [אלא] אדרבנן דמתני' קאי דקתני שפ'ל מקבילי מתנה להביא ראיה דהמפיה"ה ועל' שילינן ראייה במאי. ריענב"ל. ומכלל דבריו דשטרות שחוריות בעינן לאו לאו הכי שומא' בעלמא גינהו. רשב"ל. ג. [וד]לאחר מיתה הצור והבשר מתרסקין ונעשו בהן גיטות. שם.

רבינו גרשום

ראיה בעדים. שיעורו שבמתנת בריא היתה: איאה בקיום השטר. שיביאו עדים שיכירו חתימת עדים הללו והחתימות על השטר לפי שזה הנותן מרע ליה לטשאר דקאמר שכיב מרע הוה ומשו' ליה בתספא בעלמא להכי מייית הני ראיה דמקיימי לטטוריהו אצ"ג דהנהו לא מסהאי אי בריא הוה אי שכיב מרע הוה (ב) דברר דמקיימי לי' לאו כל כמיניה דנותן ומצי מרע עשורא: דהו הונא דאמר ראיה בעדים. קסבר קמפליגי ר' מאיר ורבנן דמתני' בפלוגתא דר' יעקב ור' נתן. ר' מאיר דאמר צריך להביא ראיה ששכיב מרע היה ומאי ראיה בעדים דאי אמרינן ראיה בקיום השטר האי לאו ראיה היא דהנהו עדי' דמססור' על חתימת ידיהו וסדהוי לא ידעי אי בריא הוה אי שכיב מרע היה. וחכ"א מרביציא עליו הראיה על מקבל מתנה להביא ראיה בעדים שבריא היה קסברי כר' יעקב דאמר אין מרביצין מידו בלא ראיה בעדים דבריא הוה: קמפלגי במודה בשטר כו'. ר' מאיר דאמור עליו להביא ראיה ששכיב מרע היה ס"ל דהואיל דאיתוהו נותן מודה באותו שטר מתנה שכתבו צריך למקבל מתנה לקיימו ודואיל דהאי בעי לאורועי דאמר שכיב מרע הוה ובטל הוא להכי צריך למקבל מתנה לקיימו בעדים המכירים חתימותיהו ולאו כל כמיניה של זה לפוסלו שוב: והא איפלגו בה חדא זימנא. במודה בשטר שכתבו צריך לקיימו והכא מאי קאתי לאשמועינן. דהניא עדים החתומין על השטר רצו

^[1] נראה דג"ל מאחר דמקיימי ליה וכו'

^[2] צ"ל הואיל ועדים גופייהו קא מעבי וכו'